

forskellige Partiers, Grupper, Ting, Lovgivningsfaktorers Stilling til denne store Sag. Det er jo i Virkeligheden ogsaa et Resultat, at en Ting behandles saadan, at den offentlige Mening bliver klar over, hvordan de forskellige Faktorer staa til den, hvad Tidsaanden nu for Øjeblikket lægger ind i den, og hvor langt den nu kan føres. Men det er ikke det, der i den senere Tid almindeligt forstås ved „Resultater“. Smidlertid ser jeg ikke rettere, end at under disse Forhold, hvor vi vide, at de store Resultater ikke ere opnaelige, er der to Slags Resultater, vi kunne naa — det har Erfaringen lært os — nemlig smaa Resultater — og de gaa igennem uden at sætte stort Oprør i Sindene; de kunne være værd at tage med; men de ere ikke særlig epokegørende. Det er den ene Slags Resultater; dem tage vi med paa Vejen. Dernæst er der en anden Slags Resultater, man kan naa, og det er de daarlige Resultater. Naar man vil tage en stor Sag op her i vort Land, har Erfaringen lært mig, i alt Fald i de senere Aar, at saa er Resultatet ganske vist kommet, men saa har det været et daarligt Resultat. Store Sager med gode Resultater kender jeg ikke i den Tid, vi have levet i den nuværende politiske Situation. Men derfor er det som sagt dog ikke udelukket, at det kan have sin Betydning at behandle ogsaa de store Sager, som jeg sagde før — fordi Resultaterne godt kunne bestaa i andet end absolut i stadfæstede Love. Jeg har nu den Mening, at ogsaa dette Forslag, baade dets Fremkomst og dets Behandling, har nogen Betydning. Jeg lægger ikke overdreven stor Vægt paa det; jeg vil sige, at det som sagt alt sammen er en Skønssag. Man kan lade det være, og man kan gøre det, naar man staar med den Overbevisning, jeg har, men at Forhandlingen deraf er aldeles betydningsløs, kan jeg ikke indrømme. Det betyder nemlig noget, at den offentlige Mening faar det slaaet fast, at i og for sig vil der ikke være nogen Banfelighed for at gaa over til en stor Hætte Byggesforetagender paa Jærnbaneomraadet, at i og for sig — set paa Sagen alene — kunde det godt lade sig gøre, at det er af de Ting, hvor Stemningen ikke er saa modstridende, at den Vej jo var til at jævne, naar Sagen laa for alene for sig, at man fra alle Sider er enig om, at det er en Sag, som har sin Betydning, sin Vigtighed, og at man ogsaa nogenlunde kan blive enig om, at der er visse Hovedregler, som man mener, Staten bør paatage sig, og som ogsaa ere af den Natur, at man antager, at de ville kunne fyldestgøre de Fordringer, som private maatte stille for at kunne ud-

føre disse Formaal. Jeg anser det virkelig for at have Betydning, at dette kommer frem, at paa Sagen i sig selv strander den ikke, at man er enig om, at en Udvikling af Jærnbanevæsenet er ønskelig, heldig og bør tilstræbes, og at man ogsaa nogenlunde er enig om, under hvilke Former og i hvilket Omfang Staten skal engagere sig paa disse Formaal. Naar der saa er Mulighed, og jeg tør vel sige Sandsynlighed for, at Udførelsen alligevel strander, at Resultatet alligevel ikke bliver en endelig Afgørelse med Sagens Udførelse i Virkeligheden, saa maa man spørge: Hvorfor gif det saaledes? og saa bliver Svaret: Det fete saaledes, fordi vi staa med en reduceret Statskasse; og den offentlige Mening vil saa have en let Vedtraad med Hensyn til, hvorfor Udviklingen paa det Omraade ligger stille: ikke fordi der i og for sig er Uenighed om, at denne Udvikling skulde foregaa, heller ikke fordi man slet ikke kan komme til almindelige og sælles Regler, som fra alle Sider kunne erkendes for at være formaals-tjenlige og hensigtsmæssige, men alene fordi vi have brugt vor Statsformue paa anden Maade, og den offentlige Mening vil saa meget let og naturligt slutte videre saaledes: Hvorfor have vi da den reducerede Statskasse? Og der er jo Svaret: Fordi vi have Provisorismen! Den offentlige Mening vil saa meget hurtigt slutte videre saaledes: Men hvis vi ikke havde Provisorismen, vilde vi altsaa have denne Betingelse for en almindelig Udvikling af vore Samfærdselsmidler, saa vilde Ænighed let kunne opnaas om alle saadanne Spørgsmaal! Det betragter jeg ikke som aldeles betydningsløst, at dette, selv om det er noget, man ved i Forvejen, udtryffeligt fastslaaes. Ved Siden deraf vil jeg sige, at man ogsaa i og for sig meget godt kan behandle en saadan Sag og se, hvor langt den kan føres. Naar Medlemmer af Regeringspartiet ere med til at tiltræde en Lov, som gaar ud paa at foretage disse Anlæg efter Regler, som der i Almindelighed ikke er gjort Indsigelse imod Hensigtsmæssigheden af, og at foretage dem uden at optage Statslaan — dette gamle, kendte Spørgsmaal her i Salen — saa vil jeg sige, at der kan saa være om end meget liden Udsigt, saa dog en Udsigt til, at Regeringspartiet paa dette Punkt vil gøre en Venning, og saa siger jeg: Hvorfor forhindre dem i det? Hvis de skulde have i Sinde at vende sig fra deres gamle Stilling, at Statskassens Midler skulle bruges i militært Øjemed, og at produktive Foretagender kun kunne bringes i Stand ved Statslaan, hvis Højre er fed af det — jeg